

DELPHINE LECOMPTE, DICHTERES

Ze maakt nooit een slechte grap, en tussendoor scoort ze ook nog punten alsof het haar echt helemaal niets kan schelen. Hoofdzone nummer één, eerzucht, lijkt haar vreemd.

EERZUCHT

HUMO Is dat zo? Ben je niet eerzuchtig?

DELPHINE LECOMPTE «Wat mij zo verrast heeft bij 'De slimste mens', is dat er BV's zijn die dat spelletje ernstig kunnen nemen. Die nerveus en bang zijn om af te gaan en af te vallen. Ik was net blij toen het gedaan was. Ik voelde op den duur ook – het formaat leent zich daartoe – dat ik iets te geestig en aanstellerig werd. En dat ik iets te vaak een 'Moldavische korfbalspeler' of een andere surrealistische figuur opvoerde, en zo een beetje een typeetje aan het worden was. Ik had er na ook een ontzettende behoefte om terug te keren naar de diepgang, John Donne te lezen of Tennessee Williams.

»Er zit niks competitiefs in mij. Ik heb vooral wel de wereldkaart bestudeerd, omdat ik dacht: sommige plaatsnamen klinken zo muzikaal, die kan ik ook mooi gebruiken in mijn gedichten. Ik heb ook nog wat dingen over Attila de Hun en de Honderdjarige Oorlog opgezocht – dat is ook goed voor mijn positie en mijn ziel. Maar op Kim Kardashian of Taylor Swift kan ik me echt niet langer dan tien seconden concentreren.»

We konden niet wachten om onze huiscolumniste, dichteres Delphine Lecompte (42), te zien deelnemen aan de 'De slimste mens'. We wilden geen moment missen van hoe ze haar natuurlijke aanleg om te ontregelen zou botvieren op het strak gescripte spel. Erik

Van Looy trapte alle ballen binnen die klaarlagen: 'Ja, ze schreef een gedicht met de titel: 'Masturbatie met diepvrieskreef'. Ja, ze heeft in de psychiatrie gezeten. En ja, ze heeft een libido waar alle mannen in de wereld een puntje aan kunnen zuigen.' Maar iedereen ging eraan toen hij haar naar aanleiding van haar gedicht 'Orka's zijn beter dan mensen' vroeg of ze het meende, en ze zonder een moment te verpinken zei: 'Sommige orka's.'

STEFANIE DE JONGE / FOTO'S THOMAS SWEERTVAEGHER

HUMO Volgens mij ben je best ambitieus.

LECOPTE «Een gedicht willen schrijven is natuurlijk al een soort ambitie, en het vervolgens opsturen gaat nog een stap verder.»

HUMO En ze opsturen naar Amerika nóg één. Je roman 'Kittens in the Boiler' is daar in 2004 uitgegeven.

LECOPTE «Die hal is tevalig aan het rollen gegaan. Ik schreef toen in het Engels en stuurde vaak verhaaltjes naar Amerikaanse e-zines. De redacteur van die website had een erfenis gekregen, wilde daar een uitgeverij mee beginnen en vroeg me om van mijn verhaaltjes een boek te maken.»

HUMO Waarom stuurde je die verhalen naar Amerika?

LECOPTE «Vanwege mijn vader, met zijn gefnuikte schrijversambities. En vanwege mijn moeder en haar ouders, die ook allemaal literaire aspiraties hadden.»

HUMO Je vader heeft een boek geschreven. Klopt het dat hij ook liedjes voor Will Tura heeft gemaakt?

LECOPTE «Ja, maar meestal B-kantjes, nooit een hitsingle. Hij heeft ook liedjes geschreven voor John Terra en Johan Verminnen. 'Op de boedem van de zee', dat hij schreef voor Kris De Bruyne, vond ik heel goed. 'Vanavond schrijf ik jou een brief', dat

is gezongen door Erik Van Neygen, ook.

»Mijn vader neemt me heel erg kwalijk – het is ook de reden dat we geen contact meer hebben – dat ik nooit in interviews heb gezegd: 'Mijn vader is een liefdesleekstschrijver.' Om zo te suggereren dat hij aan de basis van mijn dichterschap zou liggen. Dat is niet zo. Hij was met taal bezig en dat zal ongetwijfeld wel een interesse bij me hebben opgeroepen, maar het zijn mijn grootouders – de ouders van mijn moeder, bij wie ze mij als baby heeft afgezet – die me mijn bagage hebben meegegeven. Zij leerden me de Franse surrealisten kennen, radicale kunstenaars als Roland Topor en Balthus. Vóór ik 8 was, had ik 'Salò' van Pasolini gezien, net als de films van Polanski en Fellini. Mijn grootouders wisten dat niet. Ik wenste hun slaappwiel en bleef dan op om via de reflectie van de vensters mee te kijken. Ik kreeg geen genoeg van die wrede tafereken van sadisme, voodoo en waanzin.

»Waar ik wel van schrok, waren hun feesten, die in mijn ogen orgieën waren. Ik zie nog altijd een vrouw in een emmer kotsen. Ik zat onder tafel om die hysterie en dronkenschap gade te slaan en weet nog dat ik dacht: bah, wat voor lelijke, monsterlijke wezens zijn die volwassenen? Zo wil ik nooit worden.»

HUMO Dat is goed gelukt.

LECOPTE «Juist, haha.»

HUMO Je succes was een verrassing. Je had nooit

'Ik voelde tijdens 'De slimste mens' hoe gevaarlijk applaus is, hoe rap ik ver slaafd zou kunnen raken'

gedacht dat mensen zich in je gedachten zouden kunnen herkennen. Je dacht dat ze daar te raar voor waren.

LECOMPTÉ «Vroeger heb ik wel eens gedichten gemaakt waarmee ik tijdens een optreden op de lach zou kunnen mikken. Dat doe ik nooit meer. Ik sluit nu nu tijdens het schrijven volledig af en daal naar in het diepst van mijn krochten - wat paradoxaal genoeg gedichten oplevert die nog beter werken.

»Eigenlijk zijn alle mensen wrakken zoals ik, alleen doen ze te allemaal alsof ze geen demonen hebben, trekken ze een façade op en zijn ze veel te rap gegeneerd om wat anderen van hen denken. Het lijkt me heel vermoedend. Wees toch wat schaamtelozer, denk ik als ik om me heen kijk.»

HUMO «Ergens heb ik altijd geweten dat wat ik maakte, goed was, zei je vorige keer. »Omdat het - ik gebruik het - vierze woord niet graag - 'authentic' is.»

LECOMPTÉ «Dat woord is te veel misbruikt, ja. Maar mensen voelen ook wel dat wat ik schrijf niet zomaar heftig, obsceen en pervers is; dat ik niet schrijf om te schiffoeren, maar omdat het nodig is, als een soort duiveluitdrijving.»

WRAAKZUCHT

HUMO Je laatste bundel, 'Vrolijke verwoesting', is de rawste. In het gedicht 'In de zaagmeelabriek zijn we allemaal wrakken' schets je onweerstaanbaar mooi waar je vandaan komt: 'Mijn vader heeft zijn schaapjes niet op het droge. Hij drinkt en piekert en valt op harteloze Boss-nische koorddansersessen. Als hij droomt, dan droomt hij van zijn onevenwichtige dochter (=-ik). Hij houdt van mij, maar hij weet niet hoelang hij dit nog kan volhouden... Mijn vader en mijn moeder waren niet lang bij elkaar. Net lang genoeg om mij te maken, en daarna te trouwen, vlug vlug,

HUMO Je vader, de oudste zoon van wijlen dokter Herman Le Compte, schreef zijn boek 'Vulie handen' wel als wraak op zijn tirannieke vader. Hij heeft in zijn leven nooit vaste grond onder de voeten gekregen.

LECOMPTÉ «Mijn moeder leest hem, en hij haatte zijn vader. Die heeft hem uit huis gezet toen hij 15 was. Hij is dan naar Amsterdam getrokken en heeft daar in kraakpanden geleefd. Een paar jaar geleden heeft hij nog een crisis gehad, omdat zijn relatie met zijn vader nooit meer is goedgekomen.

»Mijn moeder is nog altijd kwaad op mijn vader. 'Ik heb zo mijn best gedaan om hem bij je opvoeding te betrekken, ook al zijn we meteen gescheiden. Maar dat is helemaal mislukt.' Mijn vader haat mijn moeder en steekt dat niet onder stoelen of banken.»

HUMO Omdat ze niet voor hem is blijven zorgen.

LECOMPTÉ «Ja, want dat had ze beloofd: 'Ja, toen ze 18 jaar was. Maar hij blijft razend dat ze die belofte verbroken heeft.»

HUMO Hij kreeg niet het succes dat hij zocht om zich geliefd te voelen. Jij wel.

LECOMPTÉ «Maar liefde ver- vangen door succes werkt niet. Les Murray schreef daar een gedicht over, 'Perforance', over hoe je na een wel een aantal dingen zeggen en mijn wonden tonen.

»Ik heb nu een goed contact met mijn moeder. Ze was er tijdens de opnames van 'De slimste mens' ook elke keer bij om te supporteren (*grinnikt*).»

« Ik heb al vaak een gedicht onderbroken om seks te hebben, maar nog nooit seks onderbroken om een gedicht te schrijven »

Wat mij zo verrast heeft bij 'De slimste mens', is dat er BV's zijn die dat spelletje ernstig kunnen nemen.

Ik was niet blij toen het gedaan was.

LECOMPTÉ «Ja. Ik heb er lang complexen over gehad. Ik heb zelfs nog een relatie gehad waarin een man mij voortdurend vernederde en zei dat ik lelijk was. Dat heeft veel wonden geslagen.

»Ik merkte dat meisjes die moeder waren, altijd beter werden behandeld. Dat stak ik denk dat mensen zich liever omringen met mooie mensen. Ik deed dat ook: ik had alleen maar godinnen als vriendinnen. Ik werd ook alleen maar verlied op de populairere jongens. Het klikte meestal ook, maar als het bijna een roman- ce werd, waren er altijd meisjes die het kapotmaakten: 'Je gaat toch niks beginnen met die lelijke trof?' zeiden ze dan. 'Jij kunt veel beter krijgen.' En dan bezweken die jongens onder de sociale druk.»

HUMO Je was jaloers op de borsten van je nichtje.

LECOMPTÉ «Ik begreep voor al niet waarom ze dat geweldige materiaal niet gebruikte! Ze wilde niet ontmoet worden voor het huwelijk, wilden wachten op de ware. Ik zat vol lust en driften en was verbijslurd.»

HUMO Je komt op dit moment niks tekort. De oude kruisboogschutter en de voormalige vrachtwagenchauffeur vechten om je. Is het waar dat ze elkaar met koekenpannen te lijf zijn gegaan?

LECOMPTÉ «Ja, dat is het. Daarom word ik soms woest als iemand te dicht komt. Of maak ik zelf iets kapot, omdat ik denk: in de toekomst gaat het

LECOMPTÉ «Ja. Om er kon zich er niet bij neerleggen dat ik koos voor de voormalige vrachtwagenchauffeur en stond voortdurend wanhopig aan zijn raam. Mijn moeder vond dat zo ontroerend, een man van 87 die nog wil vechten voor de liefde. Maar op den duur zei ze ook: 'Het is toch ook een vorm van narcisme als je iemand niet kunt loslaten.' Om er is een ijdele man. Hij bracht me niet alleen naar mijn optredens om te zorgen voor mij, maar ook omdat hij naast me wilde staan en wilde meépraten.»

HUMO Rijdt hij je nog steeds rond?

LECOMPTÉ «Nee. Dat stelt de voormalige vrachtwagenchauffeur niet op prijs. »Ik ben ook heel erg jaloers en bezitterig. Terwijl iemand helemaal willen claimen net de makkelijkste manier is om hem kwijt te raken. Ik haat het ook als iemand mij claimt. Om er deed dat. Met mijn beste vriend Tom America (de Nederlandse muzikant die haar gedichten op muziek heeft gezet, red.) moest ik stiekem afspreken, anders zou Om er me zijn gevolgd.

»Maar ik eaven niet wil zien, vind ik het moeilijk om niet meteen te denken: het is voorbij. Ik weet dat mensen wispelturig zijn en dat je dus makkelijk invisselbaar bent. Misschien is dat omdat ik zelf ook zo denk. Ik ben al heel stordig geweest met vrienden- vriendschappen aangaan die heel diep lijken en me daar- na van mijn succes als dichter. Ik geloof dat je eindelijk trots op mij kunt zijn?! Liefs, Delphine.»

LECOMPTÉ «Ik denk dat ze na die laatste bundel wel trots is. Ik heb ook gemerkt dat ze er tijdens mijn opnames in de psychiatrie echt voor me is - en dat staat compleet los van mijn succes als dichter. Ik geloof ook eindelijk dat haar liefde wel voorwaardelijk is. Ze heeft dat ook als zodanig uitgesproken. Op het toppunt

toch stuk, dan zal ik het alvast zelf maar saboteren. Ik vind het fout dat ik soms zo onachtzaam ben met vrienden, ook al is het uit angst of gekwetsh- heid. Ik heb er al veel waarde- volle vriendschappen mee ver- loren. Onder andere die met de bedeesde zeepeizer (in haar gedichten het aller ego van de Nederlandse presentator/dich- ter Jeroen van Kan, voor wie HUMO Was je soms ook jaloers op je moeder? Je noemt haar in je gedichten een femme fatale.

LECOMPTÉ «Ze was een inpo- nerende vrouw, die de vriend- jes die ik meemaak naar huis, als bij toverslag charmeerde: 'Wauw, jouw moeder?' Onder- tusshen heeft ze drie beoer- tes gehad en zei ze op een keer in het ziekenhuis tegen mij: 'Zie me hier liggen, de femme fatale, waarop ze haar sche- ve mond nog iets schiever trok (lacht). Ze is gemadeloos, vlim- scherp en vooral heel intelli- gent. Ik hou van intelligente mensen.

»Wat ik naar vind, is dat ik soms zo verlegen kan zijn bij haar. Dat ik haar nog steeds wil verbluffen, of haar wil bij- benen. Maar daarvoor schiet ik nog altijd tekort op het vlak van geesigheid of kennis.»

HUMO UR één van je ge- dichten: 'Lieve mama, hoe gaat het met jou? Met mij gaat het goed, ik heb werk ge- vonden. Als corruptie non in een filmvoesting. Ik geloof dat je eindelijk trots op mij kunt zijn?! Liefs, Delphine.»

LECOMPTÉ «Ik denk dat ze na die laatste bundel wel trots is. Ik heb ook gemerkt dat ze er tijdens mijn opnames in de psychiatrie echt voor me is - en dat staat compleet los van mijn succes als dichter. Ik geloof ook eindelijk dat haar liefde wel voorwaardelijk is. Ze heeft dat ook als zodanig uitgesproken. Op het toppunt

HUMO Je wantrouwt banden, dus je gaat ze ook niet echt aan.

LECOMPTÉ «Ja, dat is het. Daarom word ik soms woest als iemand te dicht komt. Of maak ik zelf iets kapot, omdat ik denk: in de toekomst gaat het

van mijn drankmisbruik had een vriendin tegen me gezegd: 'Als je zo doorgaat met je zelf-destructie, ga je iedereen verliezen, ook je moeder.' Ik heb dan aan mijn moeder verteld dat zij zei moeten: 'Nee! Het zal me bedroeven als je zo verder gaat, maar mij kun je nooit kwijtspielen. Ik blijf, en dat is onvoorwaardelijk.'

ONKUISHEID

HUMO Was je grote liefde, de bedeesde zeepzieder, verheugd dat je bundel 'Vrolijke verwoesting' aan hem hebt opgedragen?
LECOMPTÉ «Diep ontroerd. Ondertussen is het wel volkomen misgelopen tussen ons. Maar dat is helemaal mijn schuld. De verering ging zo diep. Hij trachtte die om te buigen naar vriendschap, maar ik wilde hem alleen maar volledig, en toen bleek dat dat onmogelijk was, ben ik over elke grens gegaan. Ik was toen ook op het toppunt van mijn drankverslaving en heb wild om me heen geschopt, naar verschillende mensen, ook naar hem.»

»Omdat hij zo weinig zegt en zo weinig prijsgeeft, had ik een engel van hem gemaakt. Ik was in mijn hoofd voortdurend gesprekken met hem aan het voeren, en alles wat ik om me heen zag, waar ik iets geestigs over kon zeggen, wilde ik met hem delen. Het hing ook wel samen met mijn drankmisbruik. Vanaf het moment dat ik opgenomen was en wist dat ik voor lange tijd zou stoppen met drinken, ging de obsessie rap voorbij. De voormalige vrachtwagenchauffeur kwam er ook tussen en toen was er opeens die fantastische seks, die, volgens mijn beste vriend Tom America, veel te schrokkerig is. Ik ben mateloos, dat is waar.»

HUMO Seks is volgens jou de doeltreffendste vorm van escapisme.
LECOMPTÉ «Ik heb ooit, bij wijze van boutade, gezegd:

natuurlijk afschuwelijk, maar het idee dat het zou kunnen gebeuren, daar flirt ik bij mannen wel mee.»

HUMO Als ik ook maar een tiende zou geloven van wat je in 'Vrolijke verwoesting' beschrijft, heeft seksueel geweld een grote rol gespeeld in je leven.
LECOMPTÉ «Dat is waar, maar ik zoek het zelf op. Toen de populairere jongens bij elk begin van een romance afhaakten, ben ik begonnen te experimenteren met promiscuïteit. En dat loopt dan uit de hand, want ja, dat is een beetje de aard van het beesje, natuurlijk.»

HUMO Waarom wilde je experimenteren met promiscuïteit?
LECOMPTÉ «Het was echt een beslissing. Ik weet nog dat ik in mijn kamer stond en zei: 'Vanaf nu word ik hoer.' Ik sprak dat zo uit voor mezelf.»

HUMO Was het een manier om liefde te zoeken? Dacht je: als het op de gewone manier niet gaat, dan maar zo!
LECOMPTÉ «Zeker. Ik wilde liefde en macht. Ergens heel goed in zijn, om de touwtjes in handen te hebben. Ik ben daar heel ver in gegaan, waardoor ik je natuurlijk alleen maar slechter begint te voelen en het nog moeilijker wordt om terug te keren naar een eenvoudige, lieve tedere, jongen die verliefd op je wordt, en jij op hem.»

GULZIGHEID

HUMO Anorexia is ook een hang naar controle: omdat je maar geen macht krijgt over de omstandigheden waarin je leeft, probeer je tot in het extreme

«**Ik heb mezelf laten opnemen omdat ik begon te hallucineren. Ik werd almaar krankzinniger, ik heb geschopt en gebeten**»

macht uit te oefenen op je lichaam.
LECOMPTÉ «De extreme vorm van anorexia heb ik overwonnen. Maar ik heb het nog altijd nodig te weten hoeveel calorieën ik per dag eet. Zodat ik, nadat ik de juiste hoeveelheid heb gegeten, kan denken: oef, dat is achter de rug.»

HUMO Drink je helemaal niet meer?
LECOMPTÉ «Nee. Dat moest gewoon. Ik had geen katers meer, ik had ontwenningsverschijnselen. Ik had farmacologische ondersteuning nodig om af te kicken. Ik heb mezelf laten optemen omdat ik begon te hallucineren. Ik werd almaar krankzinniger en geweldadiger; heb Ormer vaak geschopt en Frank gebeten. Ik haat niet alleen makkeijk over mijn grenzen gaan, maar ga zelf ook makkeijk over de grenzen van anderen. Dat is niet altijd goed.»

HUMO 'Liefde is onvoorwaardelijk, maar niet onbegrensd; heb je geleerd van mijn geweldige therapie. Het is een evidentie die ik lang over het hoofd heb gezien. Als iemand even geen tijd voor me had, dacht ik meteen: 'Het is gedaan!'
LECOMPTÉ «Ja! Ja! Daar worstel ik ook mee. Als Frank zich afschermt van mij, of gewoon even alleen wilde zijn, kon ik hem niet loslaten. 'Laat me nu even, we praten morgen verder', zei hij dan. Maar dan voelde ik alleen maar: neen, neen! En dacht: als hij me niet meer wil, doe ik het nog een schep bovenop. En dan pakte ik een verkeersbord en smeet dat door zijn ruit.»

GIERIGHEID

HUMO Je huis brandde ooit af - je was dronken in slaap gevallen. Het enige wat je daarna dacht, was: ik heb mijn USB-stick met mijn gedichten nog en ik ben ook nog dezelfde. Je bezit een niveau van onthechtheid dat verwende westerse mensen na zeven-

inderdaad medelijden met hem. Maar ik zie hem niet meer. Hij is zo'n moeilijke mens, heel pretentieve en heel gewond. Die combinatie zit ook in mij.»

HUMO Hij is, zeg je, altijd een kwetsbaar jongste gebleven.
LECOMPTÉ «Ja, en hij vond altijd vrouwen die zich over hem ontfermden. Gelukkig.»

HUMO Zoals Ormer zich over jou ontfermd heeft, als de vader die je nooit hebt gehad.
LECOMPTÉ «Ja. Hij heeft meteen alle praktische zaken in handen genomen, heeft betaalbare huurhuisje terrecht kon. Hij deed boodschappen voor mij als het nodig was, kwam poetsen en bracht me naar mijn voordrachten.»

TRAGAGHEID
HUMO Je moeder vindt dat je je verantwoordelijkheid in het leven niet opneemt. Je schrijft zelf: 'Ik wil gewoon gedichten anders niet meer? zo wonderschoon worden?'
LECOMPTÉ «Met die heb ik lang mijn drankmisbruik ver-goelikt. Maar dat doe ik niet meer. Ik merk dat ik nu ook prozastukken kan schrijven en veel productiever en scherp ben. Het enige wat ik soms mis, nu ik niet meer drink, is de hoogmoed, die geesdrift en de megalomanie die nodig zijn om te schrijven.»

HUMO Je staat elke dag op om vier uur 's ochttends.
LECOMPTÉ «Elke dag lever ik episch gevecht tegen mijn luiheid: om die voor te zijn, sta ik om vier uur op. Ook omdat de wereld dan nog niet in gang is geschoten en ik niet in de bureau zit. Bovendien belagert ik dan in een soort verkeer ik dan in een soort slaapdronken, ijhoofdig, angstige en lucide toestand, een mix die in de buurt komt van dronkenschap.»

HUMO Je staat op, en je begint meteen te schrijven.

LECOMPTÉ «Ja. Twee uur later ben ik klaar en denk ik: o nee, en nu nog die eindeloze dag. Maar toch doe ik het de volgende dag weer zo. Ik weet: als ik mezelf een dag vrijgeef, worden dat er meteen twee, en dan drie, tot ik me op den duur heel slecht voel. Na drie dagen vind ik al dat ik niet meer het recht heb om me schrijver te noemen, en na de vierde dag vind ik dat ik het recht niet meer heb om op deze aardbol rond te lopen. Het is dus beter om gewoon te blijven schrijven, ook al is wat ik maak soms rotzooi.»

HUMO Ben je trots op jezelf?
LECOMPTÉ «Misschien ben ik er wel trots op dat ik me nooit heb laten intomen door mensen die zeggen dat ik wat rustiger en gewoner moest schrijven. Maar echt trots? Neen. Ik twijfel nog vaak of ik wel goed genoeg ben, of ik toch niet meer zou moeten schrijven zoals het establishment.»

»(Veert op) Daarom was ik zo blij om met Mauro Pawlowski op het podium te staan. Hij geeft zich nog steeds over aan zijn experimenteerdang en een kinderlijke baldadigheid die me doet denken aan de Marx Brothers en Frank Zappa. Hij zou evengoed op zijn lauweren kunnen rusten en zich laten voeren als de fantastische muzikant die hij is, maar in plaats daarvan doet hij zotte dingen met zelf-gemaakte instrumenten en rollt hij over het podium zonder ook maar een seconde bij stil te staan hoe hij zal overkomen.»

HUMO Aan het einde van 'Vrolijke verwoesting' bedank je je vriend Tommy Wieringa voor het feit dat hij je heeft leren genieten. Waar geniet je van?
LECOMPTÉ «Van schrijven en van seks. Dat is het. Dat is toch genoeg?» ■